

پاژده سفرنامه

ژاپنی های دیدارکننده از ایران

در سالهای
۱۳۱۰-۲۰ میلادی خورشیدی

ترجمه
دکتر هاشم رجبزاده کنخی نه او را

نامه‌ی ایران

(دفتر هفتم)

یازده سفر نامه

ژاپنی‌های دیدارکننده از ایران
در سالهای

۱۳۱۰-۲۰ میلادی ۱۹۳۱-۴۱ خورشیدی

ترجمه

هاشم رجبزاده کینجی ئه اورا

اشارةت مهروری

عنوان و نام پدیدآور : یازده سفرنامه ژاپنی‌های دیدارکننده از ایران در سال‌های ۱۹۳۱-۴۱ میلادی،
۲۰ تا ۱۳۱۰ خورشیدی/کاساما آکی‌یو... [و دیگران]؛ ترجمه هاشم

رجب‌زاده، کینجی نه اورا.

مشخصات نشر : تهران: طهوری، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۲۶ ص: مصور.

فروست : نامه‌ی ایران؛ دفتر هفتم.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۱۱-۳۹-۸.

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا.

یادداشت : کاساما آکی‌یو، اوکاموتو تاکه‌زو، آشی‌کاگا آتسواوجی، کیشیدا آکی‌هیکو،
اینووه نیجی، ساکانی یونه‌ئو...

موضوع : سفرنامه‌های ژاپنی — قرن ۲۰.

20thCentury Japanese Travelogues :

موضوع : ایران — سیر و سیاحت — قرن ۱۴.

20thCentury Japanese Travelogues :

موضوع : کازاما، آکیو، ۱۸۸۵ - م.

شناسه افروزه : Kasama, Akio.

شناسه افروزه : رجب‌زاده، هاشم، ۱۳۲۰ - ، مترجم.

شناسه افروزه : اثورا، کینجی، مترجم..

شناسه افروزه : Eura, Kinji.

ردیبدنی کنگره : DSR ۱۴۸۱/۲۱۳۹۵.

ردیبدنی دیوبنی : ۹۰۵/۰۸۲۲۰۴۲.

شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۷۵۵۳۲.

شهرات طهوری

شماره ۱۳۰۴، خیابان انقلاب، صندوق پستی ۱۶۴۸-۱۳۱۴۵

تلفن ۶۶۴۸۰۰۱۸ - ۶۶۴۰۶۳۳۰.

یازده سفرنامه ژاپنی‌های آمده به ایران

۱۹۳۱-۴۱ میلادی - ۲۰ خورشیدی

ترجمه: دکتر هاشم رجب‌زاده و کینجی نه اورا

چاپ اول: ۱۳۹۵ - تیارا، ۲۵۰ نسخه

امور فنی و ناظر چاپ: بهروز مستان

صفحه‌آرایی: علم روز

شابک ۳۹-۸-۵۹۱۱-۳۹-۸ - ISBN 978-600-5911-39-8

حق هرگونه چاپ و انتشار برای انتشارات طهوری محفوظ است

۱۸۰,۰۰۰ ریال

فهرست سفرنامه‌ها

(تاریخ آمده میان دو ابرو تاریخ سفر یا اقامت هر دیدارکننده در ایران است)

۵	مقدمه ترجمه فارسی
	سفرنامه اول:
۹	۱- کاساما آکیئو؛ سفر بیابان در تابستان (۱۳۱۰/م ۱۹۳۱ خورشیدی)
	سفرنامه دوم:
۲۵	۲- اوکاموتو تاکهزو؛ خاطرات ایران اوکاموتو (۱۹۳۳-۱۹۳۶ م. ۱۹۳۴-۱۹۳۵ م.)
	سفرنامه سوم:
۳۷	۳- آشی کاگا آتسواؤجی؛ سفرنامه ایران (۱۹۳۵ م. ۱۹۳۴-۱۹۳۵)
	سفرنامه چهارم:
۸۳	۴- کیشیدا آکیهیکو؛ روزگاری در تهران؛ یادی از آشی کاگا
	سفرنامه پنجم:
۹۳	۵- اینووه ئیجی؛ سفر به جنوب ایران با استاد آشی کاگا و دکتر کیشیدا
	سفرنامه ششم:
۱۰۷	۶- اینووه ئیجی؛ سفری به شرق ایران (خرداد ۱۳۱۴/۱۹۳۵ م.)
	سفرنامه هفتم:
۱۱۹	۷- ساکائی یونهئو؛ سفرنامه ایران (زمستان سال ۱۳۱۶/۱۹۳۸ م.)

- سفرنامه هشتم:
- ایشی یاما کی جیرو؛ تهران، پایتخت ایران با گلهای سرخ آن (عروسوی شاهانه، م. ۱۳۹/۱۳۱۸) ۱۴۳
- سفرنامه نهم:
- ایشی یاما کی جیرو؛ فرو ریختن قدرتِ رضا شاه در سال (۱۹۴۱) ۱۶۳
- سفرنامه دهم:
- ایسودا یؤکو؛ سفر در خلیج فارس در آغاز جنگ دوم (۱۹۴۱) ۱۹۱
- سفرنامه یازدهم:
- اونوئه ریؤزو؛ ایران در دوره جنگ (شهریور ۱۳۲۰ تا بهار ۱۳۲۱) ۱۹۵
- بخش تصاویر ۲۱۵

مقدمهٔ ترجمهٔ فارسی

این کتاب دفتر هفتم و دنبالهٔ سفرنامه‌ها و خاطره نوشه‌های ژاپنی‌های دیدار کننده از ایران است که در دوره «نامه ایران» از سال ۱۳۹۰ به همت کتابخانهٔ طهوری انتشار یافته است. فهرستِ کامل سفرنامه‌های ژاپنی که گزارش فارسی آن از حدود ربع قرن پیش آماده و منتشر شده است در زیر می‌آید:

۱۳۷۳: سفرنامه یوشیلا ماساهازو، نخستین فرستادهٔ ژاپن به ایران در دورهٔ قاجار (سالهای ۱۲۸۷-۸۸ ه.ق. ۱۸۸۱-۱۸۸۰ م.), ترجمه و تحقیق هاشم رجب‌زاده با همکاری‌ی. نی‌ئی‌یا و کینجی ئه‌اورا، بهنشر؛ و ویرایش جدید آن با افزودن متن اصلی ژاپنی، همان ناشر، ۱۳۹۰.

۱۳۷۴: یاد تهران؛ سفرنامه و خاطرات اوچی‌یاما ایواتارو؛ نخستین فرستادهٔ ژاپن به ایران (مهر ۱۳۰۵ - مهر ۱۳۰۶)، ترجمه هاشم رجب‌زاده، در: ماهنامهٔ کلک، ویژه‌نامهٔ ژاپن، شمارهٔ ۶۵ (مرداد ۱۳۷۴)، ص ۳۴۲-۳۰۴.

۱۳۸۳: سفرنامه و خاطرات آکیئو کازاما، نخستین وزیر مختار ژاپن در ایران (۱۳۰۸ تا ۱۳۱۱ خورشیدی)، ترجمه هاشم رجب‌زاده، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، تهران، ۱۳۸۰.

۱۳۸۳: ایران و من: خاطره‌ها و یادداشت‌های ئه‌ایجی اینووه، تحقیق و ترجمه هاشم رجب‌زاده، دفتر پژوهش‌های فرهنگی با همکاری مرکز بین‌المللی گفت‌وگوی تمدن‌ها، تهران، ۱۳۸۳.

- ۱۳۸۳: سفرنامه، خاطرات ایران، و یادنامه آشی کاگا آتسُو اوچی (با مقدمه‌ای در باره زندگی و آثار او)، تحقیق و ترجمه هاشم رجب‌زاده، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، تهران.
- ۱۳۸۴: سفرنامه ایران فوُرُوكاوا نوبویوشی (عضو هیأت نخستین سفارت ژاپن به ایران در دوره قاجار، ۱۸۸۱-۱۸۸۰م)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، تهران.
- ۱۳۹۰: اینوه ماساجی؛ مسافر ژاپنی در مأراء النهر، ایران، و قفقاز (۱۳۲۰هـ ق. / ۱۹۰۲م)، ترجمه هاشم رجب‌زاده با همکاری کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری، تهران، ۱۳۹۰.
- ۱۳۹۲: فُوكوشیما، یاسُوماسا؛ سفرنامه ایران و قفقاز و ترکستان (تابستان و پائیز ۱۸۹۶م)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، تهران.
- ۱۳۹۲: یه‌ناگا تویوکیچی؛ سفرنامه یه‌ناگا تویوکیچی در ایران و آناتولی (۱۳۱۷هـ ق. / ۱۸۹۹م): ژاپن و تجارت تریاک در پایان قرن نوزده، به پیوستِ گزارش رسمی یه‌ناگا درباره تریاک ایران، و گزارش سفر و مأموریت کُوبوتا شیروء در ایران، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری.
- ۱۳۹۳: اوءبا کاگه‌آکی (کاکوء)؛ سفرنامه ایران و ورارود (۱۳۲۸هـ ق. / ۱۹۱۰م): بخشی از کتاب چهل هزار فرسنگ از شرق به غرب، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری.
- ۱۳۹۴: ناکامُورا نائوکیچی؛ سفرنامه ناکامُورا نائوکیچی؛ مسافر فقیر ژاپنی در ایران (۱۳۲۰هـ ق. / ۱۹۱۰م)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری.
- ۱۳۹۴: سفرنامه سُورُوكی شین‌جؤ: پیاده‌گردی راهب بودائی ژاپنی در شمال و شرق ایران (۱۹۰۵-۱۹۰۶م)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری.

۱۳۹۴: پنج سفرنامه ژاپنی‌های دیدارکننده از ایران (دهه ۱۹۲۰-۱۳۰۰ خورشیدی) ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا، انتشارات طهوری.
از این دوره دفترهای زیر نیز هم‌اکنون آماده، و دو دفتر نخست برای انتشار سپرده شده است:

- چهارده سفرنامه ژاپنی‌های دیدارکننده از ایران در سال‌های ۱۹۴۱ تا ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۹۱ تا ۱۳۲۰ خورشیدی)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا.
- سفرنامه ایران و طرحهای سیاه‌قلم ایسودا یئوکو نقاش ژاپنی (۱۹۴۱/۱۳۲۰)
- اونو موریو، یادداشت‌هایم از انقلاب اسلامی، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا.

- کارکنان شرکت نفتی ایده‌میتسو، از توکیو تا آبادان؛ ایده‌میتسو و نفت ایران (۱۳۳۲)، ترجمه هاشم رجب‌زاده و کینجی ئه‌اورا.

جز اینها، یک دفتر مکمل هم از سفرنامه‌های قدیم و جدید که بتازگی یافته شده است آماده خواهد شد تا از آنچه که در دسترس است چیزی از قلم نیفتاده باشد. مانده کار را در آینده دوستان جوان بالنده در عرصه ژاپن‌شناسی شایسته‌تر و بهتر دنبال خواهند گرفت.

★ ★ ★

دشواری‌های ترجمه سفرنامه‌های ژاپنی، بخصوص متن‌های قدیمی‌تر، در این کتاب هم فراوان بوده است. در ترجمه فارسی سفرنامه‌ها کوشیده شد که محتوا و سبک و سیاق نوشتۀ اصلی تا حد ممکن حفظ شود. جاهایی که مطلبی تکراری، غیرمهم، یا نادرست و حاصل ناگاهی نویسنده سفرنامه در ترجمه آورده نشده با نشانه سه نقطه (...) نموده شده است. توضیح‌های آمده میان دو ابرو در متن، بیش تر حاشیه‌نگاری نویسنده است. عبارت‌های آورده شده میان دو قلاب [] و شرح و توضیح‌های پای صفحه‌ها در ترجمه فارسی افزوده شد.

به شیوه مرسوم در ژاپن، در آوردن نام کسان نخست نام خانواده و سپس نام کوچک آنها آمده است.

★ ★ ★

شماری بسیار از این سفرنامه‌ها را که بعضاً ناشناخته و اصل آن نایاب یا در شماره‌های متعدد مجله‌ها و روزنامه‌های متفرق درج شده است، دوست پُرهنر کتابشناس گرانقدرم آقای یوشی‌فُوسا سِکی مدرس دانشگاه تؤکای از راه لطف و با تلاش پی‌گیر یافته و فراهم آورده و مترجمان را وامدار مهر خود ساخته‌اند.

★ ★ ★

در این سالهای بسیار دشوار برای نشر کتاب، به انجام رسیدن این تلاش فرهنگی و عرضه بهینه حاصل کار و گزارش فارسی دوره سفرنامه‌ها و خاطره‌نوشته‌های ژاپنی‌های آمده به ایران با همت و تلاش پُرشوق و تحسین برانگیز آقای احمد رضا طهوری مدیر فرزانه و فرهیخته کتابخانه طهوری میسر آمد، که مایه امتنان قلبی است. برایشان آرزوی بهروزی و برکامی دارم.

هاشم رجب‌زاده

آذرماه ۱۳۹۳، اوساکا

سفرنامه اول

سفر بیابان در تابستان

نوشته
کاساما آکینو

پیش‌سخنِ ترجمهٔ فارسی

ژاپن تا پس از جنگ جهانی اول نمایندهٔ دیپلماتیک در ایران نداشت. نخستین بار در مهرماه سال ۱۳۰۵ / اکتبر ۱۹۲۶ ایواتارو اُوچی یاما مأمور وزارت خارجهٔ ژاپن به تهران آمد؛ اما او در یک سالی که در ایران مقیم بود، با عنوان دبیر سفارت ژاپن در استانبول فعالیت می‌کرد و مقام رسمی در ایران نداشت. پس از او ناریئه مأمور ایران شد؛ و در سال ۱۳۰۸ خورشیدی / ۱۹۲۹ م. شوُنسکه نارُوسه از وزارت خارجهٔ ژاپن برای آماده ساختن کارهای تأسیس نماینده‌گی دیپلماتیک به ایران آمد. اما نارُوسه گرفتار مalaria شد و چند روز پس از رسیدن آکنیٰ تو کاساما، نخستین وزیر مختار ژاپن که روز ۱۰ دسامبر ۱۹۲۹ (۱۹ آذر ۱۳۰۸) به ایران رسید، درگذشت.

مأموریت کاساما در تهران تا ۲۳ اکتبر ۱۹۳۲ (۱ آبان ۱۳۱۱) دنباله داشت. او مردی دانشور، تاریخدان، و اهل قلم بود؛ و پس از پایان مأموریتش در ایران خاطره‌ها و یافته‌های خود را در کتابی با عنوان ساپاکو - نو - گونی: پُروشیا، عَربِیا، تورکو (سرزمین‌های بیابان: ایران، عربستان، و ترکیه) انتشار داد (نشر ایوانامی شوین، توکیو، ۱۹۳۵). گزارش فارسی بخش ایران این سفرنامه در سال ۱۳۸۰ منتشر شده است (ترجمهٔ هاشم رجب‌زاده، نشر انجمن آثار و مفاخر فرهنگی). کاساما پس از مأموریت تهران مقامهای دیگر یافت، و سپس

در میانه جنگ اقیانوس آرام به فرمانداری نظامی - سیاسی ویتنام که ژاپن بر آن حکومت یافته بود منصوب شد. در ماه آوریل سال ۱۹۴۵م. (بهار ۱۳۲۴ خورشیدی)، چند ماه پیش از پایان گرفتن جنگ، که او سوار بر کشتی آواما رو روانه ژاپن بود، این کشتی ژاپنی در غرب دریای چین با حمله اژدرافکن امریکائی غرق شد، و در این حادثه کاساما هم جانش را از دست داد.

کاساما در طول مأموریت خود در ایران که کمتر از سه سال تمام بود به گشت و سفر و تحقیق پرداخت و چند بار با هواپیما و اتوموبیل به شمال و جنوب و شرق و غرب ایران رفت. مقاله‌وی در شرح سفرش (در تابستان ۱۹۳۱م/۱۳۱۰ خورشیدی) از کناره خلیج فارس به سوی شمال ایران، که گزارش پارسی آن در زیر می‌آید، در شماره سال ۱۹۳۹ مجله شین آجیا (نشر توکیو) درج شده است.